

Aan het college van Burgemeester en Wethouders van Haarlem

Datum 30 augustus 2017
Ons kenmerk 2017/09
Contactpersoon S.K. Augustin
Doorkiesnummer 023-511 5273
E-mail augustsk@haarlem.nl
Kopie aan mevr. E. de Ruiter
Onderwerp Advies beleidsnota handhaving

Geacht college,

Op 22 mei ontving de Participatieraad Haarlem de beleidsnota Handhaving Participatiewet, IOAW en IOAZ ter advisering. Een werkgroep van de Participatieraad heeft deze versie van de nota besproken met de opsteller van de nota. In de periode hierna is de nota aangepast en de nieuwe versie is op 6 juli opnieuw ter advisering aangeboden. Op deze laatste versie is dit advies geschreven. We zijn blij te lezen dat binnen de visie van de gemeente een verandering te constateren is en dat binnen handhaven nu ook meer aandacht zal zijn voor het bevorderen van naleving hierbij rekening houdend met motivatie (het willen) en vaardigheid (het kunnen).

In de inleiding wordt aangegeven dat het onderwerp handhaving binnen de Jeugdwet en de WMO apart uitgewerkt gaan worden. De Participatieraad pleit sinds 2014 al voor een integrale aanpak van het beleid binnen het Sociaal Domein. We vinden het een gemiste kans dat daar bij deze nota geen sprake van is.

Hieronder een aantal opmerkingen en vragen per hoofdstuk:

Optimale Dienstverlening en communicatie

- De nota spreekt over het belang van goede communicatie met de klant.
 - Belangrijk is dat de klant goed op de hoogte wordt gebracht zodat hij begrijpt wat er verwacht wordt.
 - De beste communicatie is toch elkaar in persoon spreken.
 - De wettelijke regelingen goed begrijpen is zelfs al heel lastige materie voor veel klanten met een Nederlandse achtergrond. In die zin verdient het aanbeveling om de communicatie (schriftelijk als mondeling) ook toegankelijk te laten zijn voor mensen met een taalachterstand of voor anderstaligen. Wie de rubriek: "Voorgenomen beslag met dwangbevel" in de Stadskrant leest, ziet een opvallend aantal namen waarvan

vermoed kan worden dat deze mensen een andere achtergrond hebben dan de Nederlandse.

- Meer oog voor het klant perspectief en minder de nadruk op het a-priorisch wantrouwen van de klant. Er wordt veel gesproken over de wisseling van handhaven naar naleving. Wellicht een idee om een aantal punten mee te geven op een flyer of op te nemen in de gespreksconstructie tijdens het project 'Ik doe mee'. En dan in meer talen dan alleen in het Nederlands.
- Blijf wijzen op het belang van het tijdig doorgeven van verhuizing en andere wijzigingen aan Burgerzaken door de klant zelf. Neem dit mee in het maatwerk verhaal naar de klant; doet u dit niet dan volgt terugvordering. 'Liever te vaak bellen dan onnodig'

Maatwerk

- In het kader van "Ik doe mee" worden de klanten 1 x in de 18 maanden gezien. Maar we hopen dat het persoonlijk contact tussen klantmanagers en hun klanten toch wel vaker mogelijk is indien nodig en gewenst door de klant.
- Bij veronderstelde fraude is het belangrijk te onderzoeken of er sprake kan zijn van bijvoorbeeld zwakbegaafdheid (laag verstandelijke beperking), dakloosheid, schuldenproblematiek, laaggeletterdheid, een slechte gezondheid of verslavingsproblematiek om hier vervolgens adequaat en gepast op te handelen.
- Bekijk de effecten van een opgelegde maatregel of invordering in samenhang met bijvoorbeeld gezinsomstandigheden (bijv. zijn er kinderen) waar de maatregel een onbedoeld verstrekkend negatief effect voor kan hebben.
- Maatwerk: vraagt ook om gedragsverandering bij klantmanagers en afdeling Handhaving, hoe wordt dit bewerkstelligd en is deze gedragsverandering haalbaar voor iedereen die er nu werkt?
- Handhavers en klantmanagers gaan meer samenwerken, hoe dit vorm krijgt kan niet worden opgemaakt uit de nota.
- De oliemannetjes moeten zorgdragen voor een meer geoliede gang van zaken. Heeft deze functie voldoende bevoegdheden om de functie waar te maken?
- Ook het bespreken van goede voorbeelden in de uitvoering kan van waarde zijn om te worden besproken.

Terug- en Invordering

- Bij terug- en invordering verwijst men indien nodig naar flankerende ondersteuning. Wij pleiten ervoor om in zo'n geval **altijd** te verwijzen naar de mogelijkheid van Onafhankelijke Clientondersteuning (OCO).
- Bij beëindiging van de uitkering ontstaat soms een vordering, is dit niet te voorkomen? Mensen opzadelen met een last is een slecht nieuw begin.

Samenwerking binnen het Sociaal Domein

- Geconstateerd wordt dat medewerkers binnen de Sociaal Wijkteams geen handhavers zijn en dat dit kan dus schuren met eventueel vermeende

onrechtmatigheden. In die zin is het gewenst om, naast de inzet op stimulering van eenduidig handelen binnen de Sociaal wijkteams, verwijzing van de klant naar Onafhankelijke Cliënt Ondersteuning als uitgangspunt te nemen. Immers elke verdachte heeft in Nederland recht op een advocaat.

Landelijke Samenwerking

- De mogelijkheid van digitale fraudemeldingen door burgers, wat zijn de ervaringen hiermee elders? Is het niet wenselijk dit eerst af te wachten voordat hiermee wordt gestart? Er wordt gesproken van een lagere werklast voor het personeel en meer meldingen dankzij het gebruiksgemak om deze in te dienen. Maar het verlagen van de drempel kan ook leiden tot veel gemakkelijk geuite vermoedens en juist tot een hogere werklast.

Hoofdstuk 3 Meten en Sturen

- Naast de genoemde indicatoren wordt er veel gesproken over afdelings-overstijgende en landelijke samenwerking. Wellicht een idee om nieuwe initiatieven betreffende landelijke samenwerkingen en afdelingen mee te nemen in de indicatoren?
- Evaluatie, de Participatieraad gaat er van uit dat het voorgestelde beleid in deze nota periodiek wordt geëvalueerd. Betrek externe partijen, wijkteams, eerstelijns hulpverlening en de klanten bij een jaarlijkse evaluatie van het beleid.

Hoofdstuk 4 Ontwikkelingen

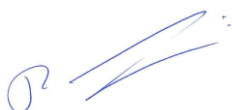
4.2 Recidivetermijn van 1 jaar. Deze geldt ook voor: ‘andere uitkeringswet dan die op grond eerste boete is opgelegd’. Wat als er sprake is dat de evt. tweede wet met dezelfde verkeerde gegevens fout is ingevuld, heeft dit dan alsnog effect op dit verhaal? Dit zou buiten grove schuld om voor kunnen komen.

4.3 Kwijtschelding van restschuld door het college. Hoe groot is de kans dat het college dit niet accepteert en wat zijn eventuele criteria hiervoor? Kan dit voorkomen worden door een uitgebracht advies van handhaving?

In de nota wordt een aantal keer verwezen naar het Afdelingsplan Handhaving 2018, de Participatieraad wil graag op de hoogte gehouden worden van de ontwikkeling van dit plan.

Tot zover onze opmerkingen.

Met vriendelijke groet,

Ruth Nelemaat
Voorzitter Participatieraad Haarlem